

Ана В. Пилић¹

ПРИЈЕДЛОГ *IM* У ЊЕМАЧКОМ И ЊЕГОВИ ПРЕВОДНИ ЕКВИВАЛЕНТИ У СРПСКОМ ЈЕЗИКУ НА ОСНОВУ КОРПУСА ИЗ ДЈЕЛА *HERZTIER* И *AMOKLÄUFER*, ТЕ ЊИХОВИХ ПРЕВОДА *ЖИВОТИЊА* *СРЦА И АМОК*

Апстракт: *Колико има могућности да се преведе једна ријеч или конструкција са њемачког на српски језик? Које су те могућности? Да ли то мора бити иста врста ријечи? У овом раду одговара се управо на ова питања. Упркос томе што једна ријеч или структура доминира када се ради о преношењу значења на други језик, постоји још низ наизглед необичних преводних рјешења која одговарају одређеној структури и контексту. У оквиру рада доказаће се најчешћи преводни еквиваленти, али приказати и остале, не тако учестале, могућности превођења лексеме *im*. Резултати су добијени на основу сакупљеног корпуса који се састоји од стотину реченица из романа Херте Милер и новеле Штефана Цвајга и њиховог превода, који су анализирани контрастивно, дескриптивно те помоћу квалитативно-квантитативне процјене. Најучесталији еквивалент приједлога *im* јесте приједлог *у*.*

Кључне ријечи: *приједлог im, приједлог у, преводни еквивалент, зависенцијална граматика, контрастивна анализа.*

1. Увод

Приједлози су непромјенљиве ријечи које за себе вежу именице или замјенице у зависном падежу, а никад се не јављају сами већ граде приједлошку фразу. Као допуна уз глаголе, именице или придеве, предлог је у фрази у којој

Приједлог УМ у њемачком и његови преводни еквиваленти у српском језику на основу корпуса из дјела Herztier и Amokläufer, те њихових превода Животиња срца и Амок

је он језгро, и ту је готово изгубио своје значење' (Ђукановић, 2005:p.20). Приједлог *um* примарни је приједлог, који претходи реченичном члану уз који стоји (Srđić, 2008:pp.213–214), и у највећем броју случајева има временско или мјесно значење. Уколико се јавља у временском значењу, обиљежава одређени моменат вршења радње. Нпр. *Der Unterricht beginnt um acht Uhr.* (Настава почиње у осам сати.) Мјесно значење јавља се уколико се изражава кружно кретање или у случајевима када је нешто окружено нечим. Нпр. *Sie hatte einen Schal um ihren Hals.* (Имала је шал око врата.) Иако се значење приједлога лако може препознати, тзв. 'стари приједлози', који су најчешће у употреби (*an, auf, aus, bei, durch, für, gegen, mit, nach*) у одређеним конструкцијама имају промјенљиво и не тако јасно истакнуто значење, нпр. *streiten um* (Engel, 2004:p.394).

Контрастивна лингвистика превасходно је синхронизиски оријентисана научна дисциплина. Њен предмет јесте посматрање два или више језика, те њихово поређење, и то са фокусом на разликама. У оквиру контрастивне лингвистике могуће је посматрати један језик из перспективе другог, при чему настају нова запажања (Nekula, Šichová & Valdrová, 2013:p.16). Контрастивна анализа комплексна је дисциплина у оквиру које има много граматичких феномена за истраживање. С обзиром на то да сваки језик има своја правила, веома је изазовно повући паралеле између различитих језика, посебно када они не припадају истој језичкој породици. До сада су приједлози у њемачком и у српском језику ријетко контрастивно проучавани, посебно када се ради о депенденцијалном моделу². Циљ овог рада јесте, дакле, да се истраже и представе преводни еквиваленти поменутих лексема *um*, и то у мјесној и временској употреби. Тежиште је на најчешћим преводима, али се тематизују и изузеци, као и примјери који се врло ријетко појављују. Поређење је засновано на корпусној анализи.

Истраживање је засновано на двјема методама: контрастивној и дескриптивној анализи, а за анализу корпуса кориштена је квалитативно-квантитативна процјена. Контрастивна анализа лингвистички је поступак којим се упоређују и проучавају два или више језика како би се откриле њихове експлицитне сличности и разлике (Stanković, 2012:p.381). Дескриптивна анализа служи за описивање структура које се контрастирају и усмјерава приликом избора примјера. Квалитативно-квантитативна процјена комбинује, како само име каже, квантитативну анализу, која приказује учесталост појављивања

²У депенденцијалној граматичкој полази се од тога да предикат има централну позицију у реченици и истиче се због лексичких јединица у структури реченице (Weber, 1992:p.9).

у корпусу, на основу које се отварају могућности за упоређивање резултата, и квалитативну, која представља евалуацију, класификацију, расподјелу и интерпретацију одређених феномена (Scherer, 2006).

Рад је утемељен на корпусу сакупљеном из романа *Hertzier* Херте Милер, новеле *Amokläufer* Штефана Цвајга, те објављених превода на српском језику – *Животиња срца* и *Амок*, а структурисан је на сљедећи начин: прво поглавље даје кратак преглед о значењу и употреби приједлога *um*. Затим слиједи анализа примјера, при чему прво потпоглавље садржи најчешће преводне еквиваленте приједлога *um*, а то су приједлози *у* и *око*. У другом потпоглављу наводе се друге могућности за превођење приједлога *um* (различити приједлози, конструкција *да + презент*). У завршном, трећем потпоглављу, налазе се примјери у којима се ниједна ријеч не може означити као директан преводни еквивалент за приједлог *um*. С обзиром на то да приједлози своје значење показују тек у одређеном контексту (Engel & Mrazović, 1986:p.683), сви примјери ексцерпирани су са својим сателитом, са којим чине приједлошку фразу.

2. Приједлог *um*

Приједлог *um* увијек долази са акузативом. Као што је претходно наведено, најфреквентнији је у мјесној и временској употреби. Уколико је употребљен у мјесном значењу, овај приједлог означава ‘однос ка неком средишту’ (*Der Junge läuft um den Baum* – Дјечак трчи око дрвета; *Die Studenten sind um den Dozenten versammelt* – Студенти су се окупили око професора). Када говоримо о временском значењу приједлога *um*, разликујемо одређеност и неодређеност, односно прецизан моменат (*Kommen Sie bitte um 19 Uhr* – Молим Вас дођите у 19 часова), те оквирно вријеме дешавања радње (*Dieses Haus ist um 1900 gebaut* – Ова кућа саграђена је око 1900. године). Поред ових, приједлог *um* може испољавати и модално значење, и то градацијског понављања (*Tag um Tag*), при чему именице не мијењају форму (Helbig & Buscha, 1998:p.437).

3. Анализа емпиријског материјала

3. 1. Најчешће рјешење за превод приједлога *um* јесте приједлог *у*, потом слиједи *око*. Ови приједлози могу имати и временско и мјесно значење.

3. 1. 1. Приједлог *у* као еквивалент:

- 1) ‘...ich wußte, ich würde *um* Mitternacht aufwachen...’ (Zweig, 2006:p.93).
‘...знао сам да ћу се пробудити *у* поноћ...’ (Cvajg, 2015:p.9).

Приједлог *Um* у њемачком и његови преводни еквиваленти у српском језику на основу корпуса из дјела *Herztier* и *Amokläufer*, те њихових превода Животиња срца и Амок

- 2) ‘Morgens *um* sieben Uhr fuhr eine Buskolonne...’ (Müller, 2007:p.46).
 ‘Ујутру у седам спуштала се улицом колона аутобуса...’ (Miler, 2017:p.45).
- 3) ‘...ich erwachte *um* die gleiche Stunde wie gestern’ (Zweig, 2006:p.93).
 ‘...пробудио сам се у исто вријеме као и јуче’ (Cvajg, 2015:p.9).
- 4) ‘Also, *um* drei Uhr zweiundzwanzig Minuten...’ (Zweig, 2009:p.130).
 ‘Дакле, у три сата и двадесет два минута...’ (Cvajg, 2015:p.43).

приједлог <i>um</i> (њемачки језик)	приједлог <i>у</i> (српски језик)
<i>um</i> Mitternacht	у поноћ
<i>um</i> sieben	у седам
<i>um</i> die gleiche Stunde	у исто вријеме
<i>um</i> drei Uhr	у три сата

Наведени примјери показују временско значење приједлога, означен је одређени моменат вршења радње. Исто као и у њемачком, и у српском језику испред доба дана стоји приједлог *у* са именичком фразом у акузативу, са којом образује приједлошку фразу у функцији ситуативне допуне³. Стога се може примјетити да је *у* директан еквивалент њемачком *um*.

3. 1. 2. На другом мјесту по учесталости јесте приједлог *око*.

5) ‘*Um* neun Uhr hörte ich endlich...’ (Zweig, 2009:p.139).

‘Најзад *око* девет сати чуо сам...’ (Cvajg, 2015:p.51).

6) ‘Und abends *um* sieben fuhr sie...’ (Müller, 2007:p.46).

‘А увече *око* седам враћала се...’ (Miler, 2017:p.45).

приједлог <i>um</i> (њемачки језик)	приједлог <i>око</i> (српски језик)
<i>um</i> neun Uhr	<i>око</i> девет сати
<i>um</i> sieben	<i>око</i> седам

Приједлог *у* овим дјвјема реченицама такође има временско значење, али, за разлику од претходних примјера, овдје није означен одређени моменат, него оквирно вријеме дешавања радње. У овом случају приједлог *око* директан је еквивалент приједлогу *um*, при чему уз овај приједлог у српском језику долазе нумерички квантификатори у акузативу са именицом *сам* у генитиву (која није увијек присутна). Поставља се питање да ли превод у потпуности одговара овом контексту, тј. зашто је употријебљен приједлог *око*, који у српском језику означава оквирно вријеме, а не тачан моменат вршења радње, када се у

³Постоје временске, мјесне и узрочне ситуативне допуне. Један од облика у коме се могу појавити јесу приједлошке фразе са промјенљивим приједлогом (Engel & Mrazović, 1986:p.956).

оригиналу ради о примјерима којима би одговарао превод приједлогом који има значење прецизираног тренутка – у *девет сати*, односно *навече у седам*. Примјери који би се могли превести са *око* у временском значењу јесу примјери типа: *um Weihnachten – око Божића*.

3. 1. 3. Мјесно значење приједлога *око* као еквивалента приједлогу *um*:

7) ‘*Um mich standen Diener...*’ (Zweig, 2006:p.119).

‘*Око мене стајале су слуге...*’ (Свајг, 2015:p.33).

8) ‘*Alle Mädchen standen um ihr Bett*’ (Müller, 2007:p.26).

‘*Све дјевојке су се сјатиле око њеног кревета*’ (Miler, 2017:p.26).

9) ‘*...noch einmal um sich selber*’ (Müller, 2007:p.56).

‘*...још једном око своје осе*’ (Miler, 2017:p.55).

10) ‘*Das Meßband hing um den Hals der Schneiderin*’ (Müller, 2007:p.82).

‘*Метар је висио око кројачициног врата*’ (Miler, 2017:p.81).

приједлог <i>um</i> (њемачки језик)	приједлог <i>око</i> (српски језик)
<i>um mich</i>	<i>око мене</i>
<i>um ihr Bett</i>	<i>око њеног кревета</i>
<i>um sich selber</i>	<i>око своје осе</i>
<i>um den Hals</i>	<i>око врата</i>

За разлику од претходних, приједлози у овим реченицама изражавају мјесно значење, а тиме и фраза коју чине са именицама врши функцију ситуативне (примјери 7, 8, 10), односно директивне допуне⁴ (примјер 9). Приједлог *око* опет је директан еквивалент њемачком *um* и долази са генитивом⁵, док приједлог *um* увијек захтијева акузатив.

3. 2. Поред ових двају најчешћих преводних рјешења, постоји још низ могућности за превођење приједлога *um* на српски језик. Неке од њих јесу приједлози: *о, за, на, по, према*, конструкција *да + презент*, циљна реченица, те везник *и*, а њихова учесталост у издвојеном корпусу варира од једног до четири пута.

11) ‘*...dieser erste Mensch, um den ich rang...*’ (Zweig, 2006:p.135).

⁴Понекад је могуће да је одређена фраза у њемачком језику ситуативна допуна, а да се у српском језику ради о директивној, те се не може подразумевати да након глагола кретања долази директивна допуна. Пресудну улогу приликом одлучивања свакако има анафора (Engel & Mrazović, 1986:p.969).

⁵Предлогом *око* означава се да се нешто окреће око појма с именицом у генитиву или да се нешто налази око појма с именом у генитиву’ (Mrazović & Vukadinović, 2009:p.411).

Приједлог UM у њемачком и његови преводни еквиваленти у српском језику на основу корпуса из дјела Herztier и Amokläufer, те њихових превода Животиња срца и Амок

‘...тај први човек, о чији сам се живот отимао...’ (Cvajg, 2015:p.47).

12) ‘Wenn es *um* Kinder geht...’ (Müller, 2007:p.68).

‘Када је реч о деци...’ (Miler, 2017:p.67).

приједлог <i>um</i> (њемачки језик)	приједлог <i>o</i> (српски језик)
<i>um</i> den	<i>o</i> чији
<i>um</i> Kinder	<i>o</i> деци

Оваје имамо два примјера у којима у оба језика рекција глагола одређује који ће се приједлог користити. У једанаестом примјеру присутан је узајамно-повратни глагол *отимати се*, којим је реализован превод глагола *ringen* и његовог пренесеног значења које он добија у спојевима са одређеним приједлозима, међу којима је и приједлог *um*. Друга реченица из ове групе примјера посебно је занимљива јер се у оригиналу ради о глаголу са фиксним приједлогом. У српском језику постоји иста колокација – *ради се (ријеч је) o*, (као конверзна структура исто тако идиоматизованој структури *у питању је*), те нам она додатно потврђује еквивалентност између *um* и *o*.

13) ‘Ich verstand...nur mehr um das Geheimnis, *um* ihre Ehre rang sie...’ (Zweig, 2006:p.134).

Разумео сам... борила се само да очува своју тајну, *за* своју част... (Cvajg, 2015:p.46)

14) ‘...nicht *um* ihr Leben (rang sie)...’ (Zweig, 2006:p.134).

‘...а не *за* свој живот (борила се)...’ (Cvajg, 2015:p.46).

приједлог <i>um</i> (њемачки језик)	приједлог <i>za</i> (српски језик)
<i>um</i> ihre Ehre	<i>za</i> своју част
<i>um</i> ihr Leben	<i>za</i> свој живот

Као већ поменути глагол *отимати се*, и глагол *борити се* припада групи узајамно-повратних и социјативних глагола који значе сукоб интереса. Ови глаголи могу се појавити са допуном у акузативу с приједлогом *za*, при чему појам означен именицом у акузативу представља и предмет, али и узрок/циљ вршења радње. Овај дио текста могао се у цјелини превести циљном реченицом (*да очува своју тајну, да очува своју част, а не да очува свој живот*).

15) ‘...das gefällig und höflich *um* die schmalen Lippen zitterte’ (Zweig, 2006:p.123).

‘...који је лебдео *на* њеним уснама’ (Cvajg, 2015:p.37).

- 16) ‘...mit einem Trauerflor *um* den Arm’ (Zweig, 2006:p.148).
 ‘...који је *на* рукаву носио црни флор’ (Cvajg, 2015:p.60).

приједлог <i>um</i> (њемачки језик)	приједлог <i>на</i> (српски језик)
<i>um</i> die Lippen	<i>на</i> уснама
<i>um</i> den Arm	<i>на</i> рукаву

Приједлог *на* је у српском језику карактеристичан за мјесно значење, па тако и у овим примјерима уочавамо ситуативне допуне, у оквиру којих су еквиваленти приједлози *um* и *на*. У другом примјеру из ове групе могао се искористити и приједлог *око* па би, у том случају, реченица гласила: ... *који је око руке носио црни флор*...

- 17) ‘...wie der Boy, den sie *um* den Arzt gesandt hatte...’ (Zweig, 2006:p.139).
 ‘...како је послала слугу *по* лекара...’ (Cvajg, 2015:p.51).

- 18) ‘Ob sie die Zungen und Nieren aß oder wegwarf, sah ich nicht, weder an den Knochen der Wangen noch *um* den Mund, noch mitten in den Augen’ (Müller, 2007:p.23).

‘Али да ли је језике и јетре јела или их је бацала, нисам успела да видим ни по јагодицама на образима, ни *по* устима, ни у њеним очима’ (Miler, 2017: p.23).

приједлог <i>um</i> (њемачки језик)	приједлог <i>по</i> (српски језик)
<i>sie um</i>	<i>по</i> лекара
<i>um</i> den Mund	<i>по</i> устима

У примјеру (17) ријеч је о приједлошкој допуни (њем. *Präpositionalergänzung*), али се ради о застарјелој варијанти. У савременом језику у употреби је углавном инфинитивна конструкција – нпр. *Sie hatte den Boy gesandt, (um) den Arzt zu rufen*. Чињеница да је присутна приједлошка допуна свакако не искључује постојање мјесног значења – *гдје га је послала – по лекара*. У преводу се препознаје акузатив са значењем намјере (*Послала је слугу с циљем да оде по лекара*), што би онда било директно еквивалентно инфинитивној конструкцији. У наредном примјеру (18) такође је присутно мјесно значење, ради се о приједлошкој фрази у функцији ситуативне допуне.

- 19) ‘...in dem ich sie *um* Vergebung bat...’ (Zweig, 2006:p.128).
 ‘...молио је *да* ми опрости...’ (Cvajg, 2015:p.42).

Приједлог УМ у њемачком и његови преводни еквиваленти у српском језику на основу корпуса из дјела Herztier и Amokläufer, те њихових превода Животиња срца и Амок

Док је у њемачком језику кориштен глагол са фиксним приједлогом *bitten* *ит*, у преводу на српски језик ради се о зависној објекатској реченици уведеној везником *да*.

20) 'Ich möchte Sie gerne *ит* etwas fragen...das heißt, ich möchte Ihnen etwas erzählen' (Zweig, 2006:p.95).

'Хтео бих нешто *да* Вас приупитам... то јест, хтео бих нешто *да* Вам испричам' (Свајг, 2015:p.11).

приједлог <i>ит</i> (њемачки језик)	<i>да</i> + <i>презент</i> (српски језик)
<i>ит</i> etwas fragen	<i>да</i> приупитам

За реченице на српском језику прије би се рекло да су превод инфинитивне конструкције или самог инфинитива. Но у овом случају представљају варијанту превођења приједлога *ит* која одговара контексту боље него буквалан превод, који је, наравно, могућ и био би остварен приједлогом *за*. У првој од наведених реченица у овој табели још једном учавамо приједлошку допуну (*jemanden* *ит* etwas fragen). Превод овог примјера садржи сложени глаголски предикат (модални + пунозначни глагол), при чему је пунозначни реализован као *да* + *презент* (а могао је бити реализован и инфинитивом – *хтео бих Вас нешто приупитати*).

21) 'Ich verstand... nur mehr *ит* das Geheimnis, um ihre Ehre rang sie...' (Zweig, 2006:p.134).

'Разумео сам... борила се само *да* очува своју тајну, за своју част...' (Свајг, 2015:p.46).

приједлог <i>ит</i> (њемачки језик)	циљна реченица (српски језик)
<i>ит</i> das Geheimnis	<i>да</i> очува своју тајну

У овом случају, што је видљиво у табели, примјећујемо да у преводу нема приједлога или неке друге врсте ријечи коју бисмо означили као еквивалент приједлога *ит*, већ је присутна циљна реченица која преноси значење приједлошке фразе из оригинала: (*борила се да очува своју тајну – sie rang* *ит* *ibr Geheimnis*). У оквиру наведене клаузе имамо предикат те именичку фразу у акузативу, а превод је могао бити реализован на исти начин као у горенаведеном примјеру (14), тј. са приједлогом *за* – *борила се за своју тајну*⁶.

⁶У свом истраживању о валентности приједлошких фраза у њемачком и српском језику, Богнер И. као једну од могућности превођења модела *глагол + приједлог + акузатив* такође је издвојило исти модел и у српском језику: *kämpfen* *ит* – *борити се за*; *sich kümmern* *ит* – *марити за* (Вогнер, 1990:p.99).

- 22) 'Ich wußte *um* die Kostbarkeit jedes Augenblickes...' (Zweig, 2006:p.120).
 'Био сам свјестан *да* је сваки тренутак драгоцен...' (Cvajg, 2015:p.34).

Као и у претходном примјеру, ријеч је о приједлошкој допуни, а у преводу се препознаје експликативна реченица као семантичка допуна придјеву и личи на претходне три јер и овдје уочавамо конструкцију *да* + *презент*. Ипак, разлика је у томе што у преводу имамо помоћни глагол – *бити*. Ово би био дослован превод када би оригинал гласио: *Ich wusste, dass jeder Augenblick schätzenswert ist.*

- 23) '...daß sie sich *um* ihn kümmert' (Müller, 2007:p.74).
 '...што је брижна *према* њему' (Miler, 2017:p.73).

приједлог <i>um</i> (њемачки језик)	приједлог <i>према</i> (српски језик)
<i>um</i> ihn	<i>према</i> њему

Ово је још један примјер у ком се ради о приједлошкој допуни, односно глаголу са фиксним приједлогом (*sich kümmern um*). Ова конструкција преведена је придјевом и приједлогом. У српском језику ријеч је о вези *према* + датив, која је допуна придјеву, а семантички је дио копуле глагола, те изражава однос ка, у овом случају замјеници, која стоји у дативу. Уколико бисмо умјесто придјева жељели користити глагол, такође би нам био потребан приједлог – *о*, јер се у српском језику може рећи: *бринути се о*.

- 24) '...Jahr *um* Jahr träumt man davon...' (Zweig, 2006:p.99).
 '...годинама *и* годинама машташ о томе...' (Cvajg, 2015:p.14).

приједлог <i>um</i> (њемачки језик)	везник <i>и</i> (српски језик)
Jahr <i>um</i> Jahr	годинама <i>и</i> годинама

Овај примјер специфичан је из разлога што је приједлог *um* преведен другом врстом ријечи – везником. Примјер означава радњу која се изнова понавља, што значи да је овдје испољено значење непрекидног низа, тј. константног понављања, а у српском језику је трајно понављање радње наглашено везником. Ипак, то није једини начин преношења оригиналног значења јер и у српском језику постоји могућност изражавања ове ситуације приједлогом, при чему би превод могао да гласи: *Годину за годином машташ о томе...*

3.3. У корпусу се налазе и реченице у којима се ниједна ријеч не може означити као директан преводни еквивалент приједлогу *um*. Слиједи примјери:

- 25) '...doch sie wußten *um* jede mitgebrachte Gegend...' (Müller, 2007:p.43).
 '...али су познавале сваки донесен завичај...' (Miler, 2017:p.43).

Приједлог UM у њемачком и његови преводни еквиваленти у српском језику на основу корпуса из дјела *Herztier* и *Amokläufer*, те њихових превода Животиња срца и Амок

26) ‘...(sie wußten) *um* jedes Bleichschaf...’ (Müller, 2007:p.43).

‘...(познавале су) сваку лимену овцу...’ (Miler, 2017:p.43).

27) ‘...(sie wußten) *um* jede Holzmelone...’ (Müller, 2007:p.43).

‘...(познавале су) сваку дрвену лубеницу...’ (Miler, 2017:p.43).

28) ‘(sie wußten) *um* jeden Suff...’ (Müller, 2007:p.43).

‘(Познавале су) сваку пијанку...’ (Miler, 2017:p.43).

29) ‘...(sie wußten) *um* jedes Lachen in der Bodega’ (Müller, 2007:p.43).

‘...(познавале су) свако смејање у биртији’ (Miler, 2017:p.43).

Ови примјери преведени су на такав начин да звуче у духу српског језика. У оба језика присутна је именица у акузативу, с тим што је она у њемачком у оквиру приједлошке фразе која је у функцији приједлошке допуне, а у српском језику не појављује се приједлог, већ је ријеч о објекту у акузативу.

30) ‘Sie ging *um* den Sarg...’ (Müller, 2007:p.74).

‘Обишла је сандук...’ (Miler, 2017:p.73).

И овај примјер показује разлику између оригиналног текста и превода у смислу (не)постојања приједлога. Разлог зашто у преводу нема приједлога јесте тај што није преведено дословно, еквивалентом глагола *gehen*, већ је искориштен прелазни глагол *обући*. Уколико би се ипак користио глагол *gehen*, онда би свакако био неопходан приједлог – *око*. Том варијантом добили бисмо означавање несвршене радње, што не одговара овом контексту.

4. Закључак

Циљ овог рада био је да се на основу сакупљеног корпуса покажу најчешћи и најмање учестали преводни еквиваленти приједлога *um* у његовој мјесној и временској употреби, од српског ка њемачком језику. Анализирани су појединачни примјери, не само како би се показали најучесталији преводни еквиваленти, него и како би се приказао широк спектар различитих могућности за превод овог граматичког феномена. Показало се да је приједлогу *um* у највећем броју случајева еквивалент приједлог *у* (нпр. ...*ich wußte, ich würde um Mitternacht aufwachen* – ... *знао сам да ћу се пробудити у поноћ; Also, um drei Uhr zweiundzwanzig Minuten* – *Дакле, у три сата и двадесет два минута* итд.). Осим тога, показано је мноштво примјера који представљају остале могућности за превођење приједлога, што помоћу врсте ријечи, што помоћу потпуно другачијих структура и израза (нпр. *um ihre Ehre rang sie* – *за своју*

част; *Jahr* и *Jahr* – годинама и годинама итд.). Анализа је урађена на основу корпуса који се састоји од стотину реченица и њихових превода и стога се не може генерализовати. Овај рад је мали увид и основа за даља истраживања у овој области.

Извор

1. Müller, H. (2007) *Herztier*. Frankfurt am Main, Fischer Verlag.
2. Милер, Х. (2017) *Животиња срца*. Предео Небојша Бараћ. Београд, Лагуна и Златни змај.
3. Zweig, S. (2006) *Meisternovellen*. Франкфурт на Мајни, Fischer Verlag.
4. Цвајг, Ш. (2015) *Амок*. Превела Мирјана Лалић. Београд, Ringier Axel Springer doo.

Литература

1. Богнер, И. (1990) *Valenzbedingte Präpositionalphrasen im Deutschen und ihre Äquivalente im Kroatischen oder Serbischen*, Задар, Филозофски факултет у Задру, 83–120.
2. Helbig, G. & Buscha, J. 1998: *Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. Leipzig, Berlin und München, Langenscheidt 17. Auflage.
3. Ђукановић, Ј. (1998) *Der komplexe Satz im Deutschen*, Београд, Institut für Lehrbücher und Lehrmittel.
4. Engel, U. (2004) *Deutsche Grammatik*, München, IUDICIUM Verlag.
5. Mrazovic, P. & Engel, U. (1986) *Kontrastive Grammatik*. München, Verlag Otto Sagner.
6. Мразовић, П. & Вукадиновић, З. (2009) *Грамматика српског језика за странце*. Сремски Карловци, Нови Сад, Издавачка кућа Зорана Стојановића.
7. Nekula, Marek/Šichová, Kateřina/ Valdřová, Jana (Hgg.) (2013) *Bilingualer Sprachvergleich und Typologie: Deutsch – Tschechisch*. Tübingen, Stauffenburg/Julius Groos.
8. Weber, Heinz J. (1992) *Dependenzgrammatik. Ein Arbeitsbuch*. Tübingen, Gunter Narr Verlag.
9. Срдич, С. (2008) *Morphologie der deutschen Sprache*. Београд, Jasen Verlag.
10. Станковић, С. (2012) *Из контрастивне анализе језика: проблеми, резултати, класификација и примена*. Ниш, Универзитет у Нишу, pp. 381–382.
11. Шерер, К. (2006) *Korpuslinguistik*. Heidelberg, Universitätsverlag Winter.

THE PREPOSITION *UM* IN GERMAN AND ITS
TRANSLATION EQUIVALENTS IN SERBIAN BASED
ON THE EXAMPLES FROM NOVELS *HERZTIER* AND
AMOKLÄUFER

Summary

In this thesis we investigated the possibilities of translating the preposition *um* from German to Serbian. While reading a translated text, we usually do not ask questions about the translation equivalents. But how many are there actually? Do they have to be the same part of speech? This work has shown the most common and popular solutions, but without neglecting the rare ones. It was proven that the most common translation equivalent of the preposition *um* is also a preposition in Serbian, namely the preposition *u*. In addition, there are other prepositions and structures, as well as other parts of speech. For some examples it was not possible to identify an equivalent. The method used in this article is contrastive analysis.

► **Key words:** the preposition *um*, the preposition *u*, translation equivalent, contrastive analysis, dependency grammar.

Sources

1. Müller, H. (2007) *Herztier*. Frankfurt am Main, Fischer Verlag.
2. Miler, H. (2017) *Životinja srca*. Preveo Nebojša Barać, Beograd, Laguna i Zlatni zmaj.
3. Zweig, S. (2006) *Meisternovellen*. Frankfurt na Majni, Fischer Verlag.
4. Cvajg, Š. (2015) *Amok*. Prevela Mirjana Lalić. Beograd, Ringier Axel Springer doo.

References

1. Bogner, I. (1990) *Valenzbedingte Präpositionalphrasen im Deutschen und ihre Äquivalente im Kroatischen oder Serbischen*, Zadar, Filozofski fakultet u Zadru. 83–120.
2. Helbig, G. & Buscha, J. (1998) *Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. Leipzig, Berlin und München, Langenscheidt 17. Auflage.
3. Đukanović, J. (1998) *Der komplexe Satz im Deutschen*, Beograd, Institut für Lehrbücher und Lehrmittel.
4. Engel, U. (2004) *Deutsche Grammatik*, München, IUDICIUM Verlag.
5. Mrazovic, P. & Engel, U. (1986) *Kontrastive Grammatik*. München, Verlag Otto Sagner.

6. Mrazović, P. & Vukadinović, Z. (2009) *Gramatika srpskog jezika za strance*. Sremski Karlovc, Novi Sad, Izdavačka kuća Zorana Stojanovića.
7. Nekula, Marek/Šichová, Kateřina/ Valdrová, Jana (Hgg.) (2013) *Bilingualer Sprachvergleich und Typologie: Deutsch – Tschechisch*. Tübingen, Stauffenburg/Julius Groos.
8. Weber, Heinz J. (1992) *Dependenzgrammatik. Ein Arbeitsbuch*. Tübingen, Gunter Narr Verlag.
9. Srdić, S. (2008) *Morphologie der deutschen Sprache*. Beograd, Jasen Verlag.
10. Stanković, S. (2012) *Iz kontrastivne analize jezika: problemi, rezultati, klasifikacija i primena*. Niš, Univerzitet u Nišu, pp. 381–382.
11. Šerer, K. (2006) *Korpuslinguistik*. Heidelberg. Universitätsverlag Winter.

Preuzeto: 27. 9. 2023.
Korekcije: 4. 12. 2023.
Prihvaćeno: 6. 12. 2023.